

ZAGADNIENIA NA MATURALNY EGZAMIN WEWNĘTRZNY Z JĘZYKA POLSKIEGO NA ROK SZKOLNY 2008/2009

LITERATURA

1. Kobieta w literaturze polskiej XIX i XX wieku. Przedstaw temat, odwołując się do wybranych przykładów.
2. Przedstaw sposoby kreowania czasu i przestrzeni w wybranych powieściach Dwudziestolecia Międzywojennego.
3. Legendarni i tragiczni „młodzi gniewni” w literaturze różnych czasów. Scharakteryzuj zjawisko buntu i kontestacji, odwołując się do biografii bohaterów literackich i autorów dzieł.
4. Omów temat antysemityzmu i holocaustu w literaturze polskiej – odwołaj się do wybranych przykładów.
5. Heroizacja i deheroizacja jako sposoby prezentacji bohaterów. Omów zagadnienie na wybranych przykładach literackich.
6. Wskaż kulturowe źródła literatury *fantasy* i zanalizuj wybrane utwory tego typu.
7. Doświadczenie „końca wieku” jako temat liryki XIX i XX wieku. Omów temat, odwołując się do wybranych tekstów.
8. Arkadie i utopie. Omów ich wizje i funkcje w literaturze różnych epok.
9. Omów zjawisko konwencji onirycznej i jej funkcje, powołując się na dzieła z różnych epok.
10. Omów źródła i funkcje literackiej paraboli od starożytności do czasów współczesnych.
11. Współczesne reinterpretacje mitów antycznych. Scharakteryzuj sposoby i cele tego literackiego zjawiska.
12. Specyfika miłości romantycznej. Omów zjawisko, odwołując się do wybranych tekstów.
13. Motyw bohaterskiego umierania w literaturze polskiej i obcej. Określ jego funkcje, odwołując się do utworów z różnych epok.
14. Utopie i antyutopie. Sposoby kreowania i ich funkcje. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
15. Sposoby odnoszenia się człowieka do Boga i do sfery sacrum. Omów zagadnienie, odwołując się do świadectw literackich z dwóch epok.
16. Motyw domu w literaturze XIX wieku. Rozważ jego funkcjonowanie na wybranych przykładach literatury europejskiej.
17. Motyw wróżbity i proroka, jego funkcje w literaturze różnych epok.
18. Literackie portrety matek. Scharakteryzuj je i porównaj, powołując się na utwory literackie różnych epok.
19. Omów kreacje bohatera żydowskiego na wybranych przykładach literackich.
20. Motywy fantastyczne i ich funkcje w dziełach literackich. Przedstaw temat, powołując się na wybrane dzieła.
21. Koncepcje patriotyzmu w wybranych tekstach literatury polskiej. Przedstaw temat, odwołując się do utworów z różnych epok.
22. Miłość fatalna, spełniona, sentymentalna w literaturze. Omów temat na podstawie dzieł z różnych epok.
23. *Kaskaderzy literatury* o sobie i swojej twórczości. Rozważ problem, odwołując się do wybranych utworów Wojaczka, Bursy czy Stachury.
24. Motywy średniowieczne w literaturze *fantasy*. Omów problem na wybranych przykładach.
25. Funkcjonowanie motywu drogi w tekstach pisarzy różnych epok. Przedstaw temat, przywołując wybrane teksty literackie.
26. Autobiografia i biografia w literaturze współczesnej. Przedstaw różne sposoby kreowania portretów osobowych.
27. Różne kreacje narratora i ukształtowania narracji w epice – analiza wybranych utworów.
28. Artysta jako bohater literacki. Omów funkcje i sposoby kreacji tego typu bohatera, przywołując dzieła z różnych epok.
29. Personifikacje zła w literaturze. Porównaj sposoby ukazania i funkcje, jakie pełnią w wybranych utworach literackich różnych epok.
30. Scharakteryzuj klasycyzm w poezji współczesnej na przykładzie twórczości Wisławy Szymborskiej i Zbigniewa Herberta.

31. Niepokój o losy państwa w utworach pisarzy staropolskich. Omów zagadnienie na podstawie wybranych przykładów.
32. Duchy, zjawy, upiory i demony w literaturze. Omów zjawisko, powołując się na wybrane utwory.
33. Literackie realizacje postawy buntu. Rozważ problem, odwołując się do wybranych przykładów.
34. Polemiki, spory, prowokacje – starcia pokoleń literackich. Omów zagadnienie, powołując się na wybrane przykłady.
35. Miasto jako bohater XIX- i XX-wiecznych powieści. Omów temat, przywołując wybrane z literatury przykłady.
36. Idealiści i marzyciele w literaturze polskiej. Scharakteryzuj sposoby kreowania takich bohaterów w utworach z różnych epok.
37. Motyw samobójcy w literaturze. Omów jego kreację i funkcjonowanie w wybranych dziełach różnych epok.
38. Portret dandysa w literaturze polskiej i europejskiej. Omów temat, przywołując wybrane z literatury przykłady.
39. Motyw snu w literaturze i jego funkcje w utworze. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów z różnych epok.
40. Omów nowe rozwiązania fabularne we współczesnych powieściach kryminalnych.
41. *Science fiction* a *fantasy*. Odwołując się do wybranych przykładów literatury fantastycznej, przedstaw podobieństwa i różnice w kreacji świata przedstawionego w obu odmianach gatunkowych.
42. Omów na wybranych tekstach piosenek Jacka Kaczmarskiego obraz polskiego społeczeństwa.

KORESPONDENCJA SZTUK

1. Na wybranych przykładach omów zjawisko kiczu i spróbuj dokonać jego oceny. Odwołaj się do tekstów kultury współczesnej.
2. Biografia jako tworzywo literackie i filmowe. Omów zagadnienie, opierając się na wybranych przykładach.
3. Różne obrazy starości w literaturze i sztuce. Porównaj sposoby ich przedstawiania i funkcje.
4. Filmowa i literacka wizja PRL-u. Analiza i interpretacja wybranych dzieł kultury.
5. Motyw pożegnania w literaturze, filmie i sztuce. Przedstaw temat na wybranych przykładach.
6. Obrazy powstania listopadowego w literaturze i innych tekstach kultury. Porównaj, odwołując się do wybranych dzieł.
7. Sposoby kreowania obrazu natury w literaturze i malarstwie. Analiza wybranych dzieł.
8. Fascynacja górami – motyw Tatr w literaturze, sztuce, muzyce. Omów na wybranych przykładach.
9. Pejzaż w poezji młodopolskiej i malarstwie impresjonistycznym. Analogie i różnice.
10. Funkcje brzydoty w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Przeanalizuj wybrane dzieła.
11. Motywy satanistyczne i sposoby kreacji diabła w sztuce wybranych epok. Jakie funkcje pełni szatan w dziełach literackich, malarskich, filmowych? Dokonaj interpretacji wybranych tekstów kultury.
12. Motyw ojca w literaturze i sztuce. Omów zagadnienie, wykorzystując dzieła z różnych epok.
13. Język groteski w literaturze i sztuce różnych epok. Przedstaw zjawisko na wybranych przykładach.
14. Koncepcja kobiecego piękna w literaturze i malarstwie. Porównaj portrety kobiet zawarte w dziełach sztuki należących do trzech wybranych epok.
15. Symbol jako środek wyrazu w literaturze i malarstwie – omów najciekawsze Twoim zdaniem wykorzystania. Scharakteryzuj kryteria oceny, którymi się posłużyłeś przy wyborze.
16. Katastroficzna wizja świata w poezji i malarstwie XX w. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
17. Motyw wiosny w literaturze i sztuce. Odwołaj się do wybranych dzieł.
18. Różne ujęcia motywu Sądu Ostatecznego w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.

19. Mit o Orfeuszu, jego literackie i filmowe przetworzenia. Omów problem, odwołując się do wybranych przykładów.
20. Obraz getta warszawskiego w polskiej literaturze i filmie. Odwołując się do wybranych przykładów porównaj sposoby ukazywania zagłady oraz moralną i poznawczą wartość utworów.
21. Współczesny komiks jako synteza sztuk. Przedstaw temat, opierając się na wybranych utworach tego typu.
22. Mistycyzm w sztuce i literaturze. Omów zagadnienie, powołując się na wybrane dzieła.
23. Mit o Ikarze, jego literackie i malarskie przetworzenia. Omów funkcjonowanie, sposoby nawiązań i artystyczne efekty, odwołując się do wybranych przykładów.
24. Impresjonizm w literaturze i malarstwie. Omów na wybranych przykładach.
25. Świat prowincji w opowiadaniach Brunona Schulza i obrazach Marca Chagalla. Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł.
26. Stereotyp językowy i stereotyp kulturowy. Scharakteryzuj zjawisko, odwołując się do wybranych przykładów.
27. Różne sposoby ujęcia motywu *vanitas* w poezji i malarstwie XVI i XVII wieku. Przedstaw temat na wybranych przykładach.
28. Impresjonizm w malarstwie, literaturze i muzyce. Omów charakterystyczne cechy tego kierunku w sztuce, posługując się przykładami dzieł przełomu wieków XIX i XX.
29. Powstanie styczniowe w literaturze polskiej i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
30. Różne sposoby deformacji rzeczywistości w literaturze i malarstwie XX wieku. Przedstaw i omów wybrane przykłady.
31. Symbolika stroju. Omów temat, analizując wybrane dzieła literackie i inne (np. malarskie, rzeźbiarskie, filmowe, teatralne).
32. Totalitaryzm w literaturze, filmie i malarstwie. Przedstaw i porównaj sposoby jego kreacji w wybranych tekstach kultury.
33. Dawne i współczesne wzorce rodziny. Omów zjawisko na przykładzie literatury, filmu i serialu telewizyjnego.
34. Uprzedmiotowienie człowieka jako problem w literaturze i sztuce. Rozważ problem, odwołując się do dzieł współczesnych.
35. Biografia jako tworzywo artystyczne w literaturze i sztuce XX wieku. Omów temat, odwołując się do wybranych przykładów.
36. Różne przedstawienia Matki Boskiej w literaturze, sztuce i muzyce. Odwołaj się do dzieł z różnych epok.
37. Związki literatury i muzyki. Omów temat, odwołując się do przykładów z różnych epok.
38. Omów różne sposoby wykorzystania motywu zdrajcy w wybranych tekstach kultury.
39. Wskaż różne ujęcia i funkcje motywu zapachu w wybranych tekstach kultury z XIX i XX wieku.
40. Omów różne funkcje i sposoby obrazowania motywu bitwy pod Termopilami na przykładzie wybranych tekstów kultury.

JEZYK

1. Na wybranych przykładach tekstów piosenek disco-polo omów zjawisko kiczu językowego.
2. Omów na wybranych przykładach różne funkcje stylizacji biblijnej w utworach literatury wybranych epok.
3. Język gier RPG – omów na wybranych przykładach.
4. Scharakteryzuj funkcję impresywną języka, zwłaszcza w tekstach publicystycznych, reklamowych lub propagandowych.
5. Język moich rówieśników. Scharakteryzuj, opierając się na zgromadzonym materiale językowym.
6. Tytuły artykułów prasowych. Omów zjawisko, odwołując się do wybranych przykładów z prasy.
7. Różne sposoby osiągnięcia komizmu językowego. Omów zjawisko na kilku wybranych przykładach i wyjaśnij funkcje tego zabiegu w literaturze.
8. Sztuka przemawiania w literaturze różnych epok. Omów zagadnienie, powołując się na wybrane teksty.

9. Analiza językowa i kulturowa przysłów polskich (na przykładzie przysłów o określonej tematyce).
10. Tak piszą urzędnicy. Omawiając temat, odwołaj się do dokumentów urzędowych (zawiadomienie, wezwanie itp.)
11. Język ezopowy jako sposób na komunikowanie się autora z czytelnikami w szczególnych warunkach politycznych. Omów na podstawie wybranych tekstów.
12. Manipulacja językowa. Omów zjawisko, powołując się na wybrane teksty literackie i publicystyczne.
13. Wskaż i omów sposób wykorzystania stałych związków frazeologicznych w literaturze współczesnej, prasie i mowie potocznej.
14. Język mówiony jako tworzywo literackie. Analiza celowo dobranych utworów.
15. Gra słów w poezji. Omów zagadnienie na przykładzie wybranych wierszy z co najmniej dwóch literackich epok.
16. Dawna i współczesna sztuka epistolarna. Dokonaj analizy porównawczej listów z różnych epok.
17. Język internautów. Omów na wybranych przykładach. Co sądzisz o tym zjawisku?
18. Wyrazy modne i moda językowa we współczesnym języku polskim. Scharakteryzuj zjawisko, opierając się na zebranych materiale językowym.
19. Na podstawie wybranych tekstów (np. Leśmiana, Białoszewskiego, Witkacego) wyjaśnij, jaką funkcję w tekstach literackich mogą pełnić neologizmy.
20. Oceń poprawność językową wybranych tekstów prasowych. Scharakteryzuj kryteria, którymi się posłużyłeś.
21. Dialekty terytorialne języka polskiego jako tworzywo literackie. Omów na przykładach z wybranych tekstów.
22. Językowy obraz świata w komiksie. Zanalizuj na podstawie wybranych utworów tego typu.
23. Przedstaw zjawisko stylizacji języka w wybranych utworach literackich różnych epok.
24. Frazeologia dziennikarstwa sportowego. Przedstaw temat, opierając się na przykładach z mediów.
25. Język czasopism młodzieżowych. Omów zjawisko, opierając się na wybranych przykładach.
26. Nazwy miejscowe województwa mazowieckiego. Przedstaw zagadnienie, opierając się na zgromadzonym materiale językowym.
27. Obce i zbędne czy obce i doskonałe? Omów sens posługiwania się w języku potocznym Twojego środowiska zapożyczeniami.
28. Współczesny język prasy i mediów. Scharakteryzuj zjawisko, opierając się na zgromadzonych przykładach.
29. Język jako instrument walki o władzę. Zanalizuj wybrane materiały wyborcze.